

Konstytucja i jej funkcje

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Audiobook](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Marta Markowska, *Jak uchwalono konstytucję w III RP*, 18.11.2019 r., dostępny w internecie: polityka.pl [dostęp 13.09.2020 r.].
- Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 28.02.2020 r.].

Konstytucja w postaci odświętnego, najważniejszego dokumentu jest znaczącym elementem budowania tożsamości obywateli współczesnego państwa, który określa jego zasady i podstawy funkcjonowania. Historia uchwalania tego aktu sięga XVIII wieku, kiedy to powstał pierwszy tego typu dokument na świecie – Konstytucja Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Bardzo szybko idea konstytucji znalazła naśladowców w Europie – w 1791 r. w Rzeczypospolitej oraz rewolucyjnej Francji. W polskiej tradycji pojęcie „konstytucja” początkowo oznaczało tyle, co zbiór ustaw sejmu walnego. Dopiero po 3 maja 1791 r. termin ten zastrzeżono dla ustawy zasadniczej.

Twoje cele

- Przeanalizujesz zasady ustrojowe zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.
- Zastanowisz się nad ich znaczeniem dla demokratycznego państwa.
- Przeanalizujesz sformułowania preambuły Konstytucji RP.

- Poznasz etapy powstawania Konstytucji RP.

Przeczytaj

Z materii konstytucyjnej

Warszawa, 2 kwietnia 1997 r. Posłowie i senatorowie podczas głosowania nad przyjęciem nowej konstytucji. Na mocy jakiego dokumentu Zgromadzenie Narodowe uchwaliło Konstytucję z 2 kwietnia 1997 r.?

Źródło: rp.pl, tylko do użytku edukacyjnego.

Uchwalona 2 kwietnia 1997 roku [konstytucja](#) RP składa się z [preambuły](#), czyli uroczystego wstępu i 243 artykułów zebranych w 13 rozdziałach. Jest jedną z większych konstytucji europejskich.

Konstytucja RP – jako ustawa zasadnicza – charakteryzuje się:

szczególną treścią

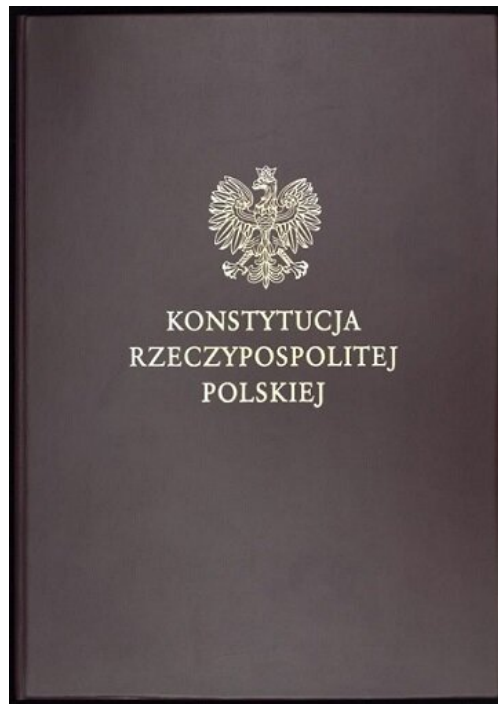
Określa podstawy ustroju politycznego i społecznego, reguluje ustrój państwa oraz zakres kompetencji naczynych organów państwa. Określa prawa i obowiązki obywateli. W państwie może obowiązywać tylko jedna konstytucja.

szczególną formą

Każda konstytucja może być kategoryzowana na podstawie kilku rodzajów klasyfikacji. Oto one:

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Konstytucja RP została poddana dwóm nowelizacjom. W pierwszej, z 2006 roku, w art. 55 wprowadzono możliwość ekstradycji polskiego obywatela, w 2009 roku dokonano zaś zmiany art. 99, wprowadzając ust. 3 zakazujący wyboru do Sejmu lub Senatu osoby skazanej prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 roku podpisana przez prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego.

Źródło: Biblioteka Narodowa w Warszawie, licencja: CC BY-SA 3.0.

Preambuła

Jest to uroczysty wstęp do Konstytucji, który ukazuje jej historyczne znaczenie dla Polski po odzyskaniu suwerenności w 1989 roku. Odwołuje się do tradycji polskiego parlamentaryzmu, polskich tradycji narodowych. Ukazuje wartości ważne dla

polskiego społeczeństwa. Zawiera też *Invocatio Dei*, czyli bezpośrednie odwołanie się do Boga.

Przeczytaj tekst preambuły i przeanalizuj zapisane w niej sformułowania.

” Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.

W trosce o byt i przyszłość naszej Ojczyzny, odzyskawszy w 1989 roku możliwość suwerennego i demokratycznego stanowienia o Jej losie, my, Naród Polski – wszyscy obywatele Rzeczypospolitej, zarówno wierzący w Boga będącego źródłem prawdy, sprawiedliwości, dobra i piękna, jak i niepodzielający tej wiary, a te uniwersalne wartości wywodzący z innych źródeł, równi w prawach i w powinnościach wobec dobra wspólnego – Polski, wdzięczni naszym przodkom za ich pracę, za walkę o niepodległość okupioną ogromnymi ofiarami, za kulturę zakorzenioną w chrześcijańskim dziedzictwie Narodu i ogólnoludzkich wartościach, nawiązując do najlepszych tradycji Pierwszej i Drugiej Rzeczypospolitej, zobowiązani, by przekazać przyszłym pokoleniom wszystko, co cenne z ponad tysiącletniego dorobku, złączeni więzami wspólnoty z naszymi rodakami rozsianymi po świecie, świadomi potrzeby współpracy ze wszystkimi krajami dla dobra Rodziny Ludzkiej, pomni gorzkich doświadczeń z czasów, gdy podstawowe wolności i prawa człowieka były w naszej Ojczyźnie łamane, pragnąc na zawsze zagwarantować prawa obywatelskie, a działaniu instytucji publicznych zapewnić rzetelność i sprawność, w poczuciu odpowiedzialności przed Bogiem lub przed własnym sumieniem, ustanawiamy Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej jako prawa

podstawowe dla państwa oparte na poszanowaniu wolności i sprawiedliwości, współdziałaniu władz, dialogu społecznym oraz na zasadzie pomocniczości umacniającej uprawnienia obywateli i ich wspólnot. Wszystkich, którzy dla dobra Trzeciej Rzeczypospolitej tę Konstytucję będą stosowali, wzywamy, aby czynili to, dbając o zachowanie przyrodzonej godności człowieka, jego prawa do wolności i obowiązku solidarności z innymi, a poszanowanie tych zasad mieli za niewzruszoną podstawę Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 28.02.2020 r.].

Wskaż, do jakich wartości odwołują się w preambule twórcy Konstytucji RP.

Medal okolicznościowy upamiętniający podpisanie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 roku. Do czego nawiązuje tekst na tym medalu?

Źródło: domena publiczna.

Zasady naczelné Konstytucji RP

Pod pojęciem zasad naczelnych Konstytucji RP rozumie się ogół norm prawnych w niej zawartych, które cechuje szczególna doniosłość. Są one ujęte w I rozdziale Konstytucji RP zatytułowanym „Rzeczpospolita”.

Zasada republikańskiej formy rządów

Wyrażona jest w nazwie państwa Rzeczpospolita Polska, tytule konstytucji oraz jej instytucjach i urządzeniach. Zasada ta oznacza, że wszystkie władze pochodzą z wyborów, co wyklucza jakąkolwiek władzę dziedziczną lub dożywotnią w państwie.

Zasada demokratycznego państwa prawnego

Zasada państwa jednolitego (unitarnego)

Zasada zwierzchnictwa narodu (suwerenności narodu)

Zasada wolności i praw człowieka i obywatela

Zasada reprezentacji politycznej

Zasada konstytucjonalizmu

Zasada trójpodziału i równowagi władz

Zasada pluralizmu politycznego

Zasada dwuizbowości parlamentu

Zasada społecznej gospodarki rynkowej

Zasada decentralizacji władzy publicznej i samorządu terytorialnego

Zasada parlamentarnej formy rządów

Jakie jest znaczenie tych zasad dla funkcjonowania państwa?

Konstytucja w kolejnych rozdziałach określa wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela, źródła praw oraz kompetencje poszczególnych organów władzy: Sejmu, Senatu, Prezydenta, Rady Ministrów, samorządu terytorialnego, sądów i trybunałów oraz organów kontroli państwowej i ochrony prawa. Następnie określa kwestię

finansów publicznych, stany nadzwyczajne oraz zmianę Konstytucji. Rozdział XIII zawiera przepisy przejściowe i końcowe.

Słownik

Aleksander Kwaśniewski

polski polityk; prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1995–2005; w okresie PRL działacz Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej; w latach 1985–1989 minister w rządach Zbigniewa Messnera i Mieczysława Rakowskiego; w latach 1988–1991 prezes Polskiego Komitetu Olimpijskiego

konstytucja

(z łac. *constituo* – urządzać, ustanawiać, regulować); akt prawny, określany także jako ustawa zasadnicza, który zazwyczaj ma najwyższą moc prawną w systemie źródeł prawa w państwie

Lech Wałęsa

polski polityk i działacz związkowy, z zawodu elektryk; czołowy opozycjonista w okresie PRL, współzałożyciel i pierwszy przewodniczący NSZZ „Solidarność”, w 1983 r. laureat Pokojowej Nagrody Nobla; prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1990–1995

preambuła

(z łac. *praeambulum*, od *praeambulare* – iść wcześniej); wstęp do aktu prawnego, zwykle o istotnym znaczeniu politycznym (umowy międzynarodowe, konstytucje, rządziej ustawy i akty niższego rzędu), opisujący okoliczności wydania aktu oraz określający cele, jakim powinien on służyć

Tadeusz Mazowiecki

polski polityk i publicysta; ostatni prezes Rady Ministrów PRL i pierwszy III Rzeczypospolitej, współtwórca i przewodniczący Unii Demokratycznej i Unii Wolności

Zgromadzenie Narodowe

organ konstytucyjny składający się z posłów i senatorów obradujących wspólnie

Audiobook

Polecenie 1

Wysłuchaj audiobooka, a następnie wykonaj ćwiczenia.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/P15i8FWDQ>

Historia uchwalenia Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 roku

Po obradach Okrągłego Stołu w 1989 roku rozpoczął się okres zmian ustrojowych, które wymusiły konieczność zmiany Konstytucji PRL z 1952 roku. Sejm I kadencji podjął decyzję o zmianie Konstytucji. 23 kwietnia 1992 roku uchwalono ustawę o trybie przygotowania i uchwalenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Na jej mocy powołano do życia Komisję Konstytucyjną, która miała zająć się przygotowaniem ostatecznej wersji nowej ustawy zasadniczej, oraz określono, że uchwalenia konstytucji dokona Zgromadzenie Narodowe. Następnie zostanie ona przegłosowana w ogólnonarodowym referendum. Prawo do wnoszenia projektów nowej Konstytucji RP przysługiwało początkowo 56 członkom Zgromadzenia Narodowego, Komisji Konstytucyjnej i Prezydentowi RP. W 1994 roku dokonano nowelizacji ustawy i prawo zgłaszania projektu ustawy zasadniczej otrzymała grupa 500 tysięcy obywateli RP.

Do Komisji Konstytucyjnej wpłynęło ostatecznie osiem projektów nowej konstytucji. Były one autorstwa prezydenta Lecha Wałęsy, Unii Demokratycznej, Sojuszu Lewicy Demokratycznej, Komisji Konstytucyjnej, Polskiego Stronnictwa Ludowego i Unii Pracy, Konfederacji Polski Niepodległej, Porozumienia Centrum oraz projekt obywatelski koordynowany przez Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”.

Na czas pracy nad nową konstytucją 1 sierpnia 1992 roku uchwalona została przez parlament mała konstytucja, która regulowała stosunki między władzą ustawodawczą, wykonawczą oraz ustalała kompetencje samorządu terytorialnego w Polsce. 17 października 1992 roku podpisał ją prezydent Lech Wałęsa, a weszła w życie 8 grudnia 1992 roku.

Dopiero na początku 1997 roku zakończyły się prace nad tekstem Konstytucji RP. Były one żmudne i prowadziły do wielu polemik politycznych. Przytaczamy niektóre z nich:

Wypowiedź posła Aleksandra Kwaśniewskiego, przewodniczącego Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego, na posiedzeniu Sejmu z 20 stycznia 1994 roku:

„Sprawa konstytucji i praca nad konstytucją mają swoją historię. Wszystko rozpoczęło się w roku 1989 i od tego momentu w gruncie rzeczy za każdym razem są wysuwane bardzo twarde argumenty polityczne, które uniemożliwiają przyjęcie konstytucji. W trakcie kadencji obejmującej lata 1989–91 był to argument o kontraktowości Sejmu. (...) W I kadencji, w latach 1991–93, było tak wielkie rozdrobnienie Wysokiej Izby, że również przyjęcie konstytucji okazało się praktycznie niemożliwe. W tej kadencji mówi się nam, że również ze względu na brak pełnej pluralistycznej palety – żeby użyć już tej metafory – także nie można czy nie powinno się przyjmować konstytucji. (...) Moja opinia jest taka: ten Sejm nie tylko nie powinien zastanawiać się, nie powinien dyskutować, czy może, czy nie może, czy powinien, czy nie powinien – uważam, że najwyższym obowiązkiem Sejmu tej kadencji jest przygotowanie jak najlepszej konstytucji oraz zaproponowanie takiej procedury pracy, aby rzeczywiście »urodziła się« konstytucja dobra, konstytucja obywatelskiego kompromisu”.

Tadeusz Mazowiecki, ówczesny lider Unii Wolności i członek Komisji Konstytucyjnej, mówił w wywiadzie dla tygodnika „Wprost” w lutym 1997 roku:

„Dla mnie sprawa konstytucji daleko wykracza poza kwestie wyborów. Trzeba się zdecydować: czy podporządkować wszystko bieżącej polityce, a więc wyborom, czy też są sprawy szczególnie ważne dla kraju, których nie można widzieć w perspektywie jednej kadencji. Do takich należy ustawa zasadnicza. (...) Wszędzie na świecie w sprawie konstytucji osiągnano kompromis, na przykład między chrześcijańską demokracją i komunistami we Włoszech, co nie przekreśliło zasadniczych różnic między nimi. Porozumienie konstytucyjne nie dotyczy przecież rządu, tylko fundamentalnej sprawy dla obywateli i państwa”.

Ostatecznie 2 kwietnia 1997 roku Zgromadzenie Narodowe przyjęło tekst Konstytucji z prezydenckimi poprawkami. Za głosowało 451 parlamentarzystów, 40 było przeciwnych i 6 wstrzymało się od głosu. Kolejnym etapem wchodzenia

Konstytucji RP w życie było ogólnopolskie referendum, które odbyło się 25 maja 1997 roku. Przed referendum do każdego domu został dostarczony egzemplarz Konstytucji RP w celu zapoznania się z nią. W referendum 53,45 procent głosujących opowiedziało się za przyjęciem Konstytucji RP. 16 lipca 1997 roku prezydent Aleksander Kwaśniewski złożył podpis pod tekstem Konstytucji RP i zarządził jej opublikowanie w Dzienniku Ustaw nr 78. Według artykułu 243 Konstytucji RP weszła ona w życie po trzech miesiącach od daty ogłoszenia, czyli 17 października 1997 roku. Tym samym moc obowiązującą straciły konstytucja z 1952 roku, mała konstytucja i ustawa konstytucyjna z 23 kwietnia 1992 roku o trybie przygotowania i uchwalenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Konstytucja została poddana dwóm nowelizacjom i obowiązuje do dnia dzisiejszego.

Ćwiczenie 1

Przedstaw, jaką opinię na temat obowiązków sejmu zaprezentował Aleksander Kwaśniewski w swojej wypowiedzi z 1994 roku.

Ćwiczenie 2

Opisz, co jest potrzebne do napisania dobrej konstytucji w myśl poglądów Tadeusza Mazowieckiego.

Ćwiczenie 3

Wymień etapy uchwalania Konstytucji RP z 1997 roku.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Wskaż, kiedy została uchwalona Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.

- 25 maja 1997 r.
- 5 kwietnia 1997 r.
- 2 kwietnia 1996 r.
- 2 kwietnia 1997 r.

Ćwiczenie 2

Dokonaj analizy wykresu i wykonaj zadanie.

Czy należy wprowadzić zmiany w Konstytucji RP?

Label : Tak

Value : 38%

Label : Nie

Value : 29,5%

Label : Nie wiem/trudno powiedzieć

Value : 32,4%

/Źródło: Oprac. na podst. Badanie SW Research na zlecenie serwisu rp.pl przeprowadzonego w dniach 24-25 kwietnia 2019 r./

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Uzasadnienie:

Ćwiczenie 3

Zdecyduj, które stwierdzenia są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Konstytucja RP została uchwalona 2 kwietnia 1997 roku przez Sejm RP.	☐	☐
W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej obowiązuje zasada trójpodziału władzy.	☐	☐
Preambuła to uroczyste zakończenie Konstytucji RP.	☐	☐
Konstytucja RP składa się z preambuły, 13 rozdziałów i 243 artykułów.	☐	☐

Ćwiczenie 4

Dopasuj opis do pojęcia.

Żadne pojęcie nie pasuje do tego opisu, Zasada republikańskiej formy rządu, Zasada społecznej gospodarki rynkowej, Zasada suwerenności narodu, Zasada trójpodziału władz

Wolność działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych	
Podział i równowaga władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej	
Zwierzchnia władza należy do narodu, który sprawuje ją poprzez swoich przedstawicieli	

lub
bezpośrednio

Polska jest
dobrem
wspólnym
wszystkich
obywateli –
wyklucza
jakąkolwiek
władzę
dziedziczną
albo
dożywotnią

Organy władzy
publicznej
działają na
podstawie
i w granicach
prawa

Ćwiczenie 5

Wskaż, jakie cechy odnoszą się do Konstytucji RP.

pełna, czasowa, stała, oktrojowana, niepełna, sztywna, akt normatywny, formalna, uchwalona, rozproszona, elastyczna, niepisana

Cechy Konstytucji RP	
Cechy niepasujące	

Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

” Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.

Preambuła

W trosce o byt i przyszłość naszej Ojczyzny, odzyskawszy w 1989 roku możliwość suwerennego i demokratycznego stanowienia o Jej losie, my, Naród Polski – wszyscy obywatele Rzeczypospolitej, zarówno wierzący w Boga będącego źródłem prawdy, sprawiedliwości, dobra i piękna, jak i niepodzielający tej wiary, a te uniwersalne wartości wywodzący z innych źródeł, równi w prawach i w powinnościach wobec dobra wspólnego – Polski, wdzięczni naszym przodkom za ich pracę, za walkę o niepodległość okupioną ogromnymi ofiarami, za kulturę zakorzenioną w chrześcijańskim dziedzictwie Narodu i ogólnoludzkich wartościach, nawiązując do najlepszych tradycji Pierwszej i Drugiej Rzeczypospolitej, zobowiązani, by przekazać przyszłym pokoleniom wszystko, co cenne z ponad tysiącletniego dorobku, złączeni więzami wspólnoty z naszymi rodakami rozsianymi po świecie, świadomi potrzeby współpracy ze wszystkimi krajami dla dobra Rodziny Ludzkiej, pomni gorzkich doświadczeń z czasów, gdy podstawowe wolności i prawa człowieka były w naszej Ojczyźnie łamane, pragnąc na zawsze zagwarantować prawa obywatelskie, a działaniu instytucji publicznych zapewnić rzetelność i sprawność, w poczuciu odpowiedzialności przed Bogiem lub przed własnym sumieniem, ustanawiamy Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej jako prawa podstawowe dla państwa oparte na poszanowaniu wolności i sprawiedliwości, współdziałaniu władz, dialogu społecznym oraz na zasadzie pomocniczości umacniającej

Ćwiczenie 7

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

” Marta Markowska

Jak uchwalono konstytucję w III RP

Projekt nowej konstytucji jest już gotowy. (...) Komisja Konstytucyjna zakończyła trwający dwa i pół roku etap prac konstytucyjnych. Polegał on na wypracowaniu jednego tekstu na podstawie siedmiu projektów. (...) Jak powiedział przewodniczący, poseł Marek Mazurkiewicz (SLD), wypracowana przez Komisję propozycja nowej konstytucji ma charakter republikański, demokratyczny, przewiduje się w niej parlamentarno-gabinetowy system rządów. Uprawnienia prezydenta są stosunkowo mniejsze od obecnych, jednak konstytucja wyznacza prezydentowi rolę arbitra w systemie politycznym. Odgrywałby on więc zasadniczą rolę w procedurze tworzenia rządu, w sytuacjach kryzysowych i zagrożenia dla kraju. W nowej ustawie zasadniczej kładzie się duży nacisk na prawa obywatela i człowieka oraz gwarancje praworządności. Jej podstawą jest koncepcja demokratycznego państwa prawnego, cechującego się pluralizmem, tolerancją, sprawiedliwością społeczną.

Źródło: Marta Markowska, *Jak uchwalono konstytucję w III RP*, 18.11.2019 r., dostępny w internecie: polityka.pl [dostęp 13.09.2020 r.].

Ćwiczenie 8

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie.

” Marta Markowska

Jak uchwalono konstytucję w III RP

Prezydent Aleksander Kwaśniewski podczas Zgromadzenia Narodowego, po uchwaleniu konstytucji:

Nie przeceniam znaczenia tej preambuły, ale nie mam wątpliwości, że każdy Polak znajdzie w niej to, co najlepsze, co niezbędne dla wspólnego pojmowania obywatelskości, co określa naszą wrażliwość wobec ojczyzny. (...) Obszarem konstytucyjnego kompromisu stały się problemy światopoglądowe. Stosunki między państwem a kościołami, zwłaszcza Kościołem katolickim, ochrona życia ludzkiego, neutralność władz publicznych, prawo do milczenia w sprawach wyznaniowych – to ważne kroki na drodze narodowego porozumienia. (...) Niech każdy z nas oceni, czy prawa, jakie gwarantuje mu Konstytucja, są takie, jakich oczekuje. Jesteśmy już bliscy ostatecznego, najważniejszego elementu i warunku – poddania Konstytucji społecznej akceptacji.

Warszawa, 2 kwietnia 1997

Źródło: Marta Markowska, *Jak uchwalono konstytucję w III RP*, 18.11.2019 r., dostępny w internecie: polityka.pl [dostęp 13.09.2020 r.].

Dla nauczyciela

Autor: Jarosław Dyrda

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i jej funkcje

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

zakres podstawowy

treści nauczania – wymagania szczegółowe

III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

1) charakteryzuje zasady ustrojowe zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (demokratycznego państwa prawnego, unitarnej formy państwa, zwierzchnictwa narodu, gwarancji praw i wolności jednostki, konstytucjonalizmu, podziału i równowagi władz, republikańskiej formy rządu, pluralizmu, decentralizacji, samorządności, społecznej gospodarki rynkowej); analizuje sformułowania preambuły Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;

- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie przedsiębiorczości.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- analizuje zasady ustrojowe zawarte w Konstytucji RP;
- wyjaśnia ich znaczenie dla demokratycznego państwa;
- analizuje sformułowania zawarte w preambule Konstytucji RP;
- prezentuje historię uchwalenia Konstytucji RP z 1997 r.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- praca z tekstem źródłowym i materiałem graficznym;
- sniegowa kula;
- burza mózgów.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Przed lekcją

1. Chętni/wybrani uczniowie zapoznają się z budową Konstytucji RP z 1997 r. na stronie sejm.gov.pl i przygotowują krótką prezentację na ten temat.

Faza wstępna

1. Przedstawienie tematu i celów zajęć.
2. Przedstawienie uczniowskiej prezentacji dot. budowy Konstytucji RP. Pozostali uczniowie mogą zadawać pytania prelegentom.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie podzieleni na cztery grupy analizują tekst z e-materiału dotyczący szczególnej treści, formy i mocy prawnej Konstytucji RP. Reprezentanci zespołów przedstawiają wnioski na forum klasy. Pozostali uczniowie weryfikują je i w miarę potrzeby uzupełniają. Wspólnie dokonują charakterystyki konstytucji jako ustawy zasadniczej.
2. Analiza widżetu interaktywnego przedstawiającego cechy Konstytucji RP w podziale na różne rodzaje klasyfikacji – praca indywidualna uczniów. Chętne/wybrane osoby przedstawiają wnioski na forum klasy.
3. Wprowadzenie pojęcia „nowelizacja konstytucji”. Uczniowie metodą śniegowej kuli, najpierw w parach ustalają brzmienie definicji pojęcia „nowelizacja”. Następnie łączą się w czwórki, porównują swoje propozycje, weryfikują je i ustalają wspólną definicję.

Potem łączą się w coraz liczniejsze grupy, aż powstanie ogólnoklasowa wersja definicji. Wraz z nauczycielem omawiają nowelizację Konstytucji RP.

4. Analiza preambuły do Konstytucji RP. Uczniowie w parach pracują z tekstem źródłowym. Wskazują i omawiają wartości, do których odwołali się twórcy dokumentu.

5. Omówienie naczelných zasad ustrojowych zawartych w Konstytucji RP i próba odpowiedzi na pytanie, jakie jest ich znaczenie dla funkcjonowania państwa – burza mózgów. Po części twórczej następuje weryfikacja pomysłów i wspólne ustalenie wniosków.

6. Praca z audiobookiem „Historia uchwalenia Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 roku”. Uczniowie zapoznają się z genezą uchwalenia obowiązującej ustawy zasadniczej, pracami powołanej przez Sejm RP Komisji Konstytucyjnej oraz opiniami osób zaangażowanych w prace nad nową Konstytucją RP. Następnie wykonują ćwiczenia zamieszczone pod multimediami. Wspólne omówienie odpowiedzi.

Faza podsumowująca

1. Wykonanie ćwiczeń interaktywnych wskazanych przez nauczyciela.

2. Uczniowie dokonują podsumowania wiadomości na temat Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 roku.

Praca domowa:

Uczniowie wykonują w domu ćwiczenia niezrealizowane na lekcji.

Materiały pomocnicze:

1. Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r.

2. Marta Markowska, *Jak uchwalono konstytucję w III RP*, polityka.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Audiobook może być wykorzystany przez uczniów do samodzielnego przygotowania się do lekcji powtórzeniowej lub projektu poświęconego Konstytucji RP.